

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem ve věci

žalobce: **M. S.**, narozen dne X,
státní příslušník Moldavské republiky,
bytem X,
zastoupen advokátem JUDr. Petrem Novotným,
se sídlem Archangelská 1, Praha,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2022, č. j. OAM-448/ZA-ZA12-K12-2022,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2022, č. j. OAM-448/ZA-ZA12-K12-2022, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 8 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Petra Novotného, advokáta.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí shrnul, že důvody, pro které žalobce žádal o udělení mezinárodní ochrany, jsou obava z útočníků, kteří žalobce kvůli jeho oděvu pokládali

za homosexuála, zbili jej a poté, co incident nahlásil na policii, mu telefonicky vyhrožovali. Policie pak patrně věc odložila pro nedostatek důkazů. Dále se žalobce obává, že by po svém návratu do Moldavska musel nastoupit vojenskou službu. Žalobcův zástupce dále v řízení uvedl, že je v Moldavsku katastrofální ekonomická situace a je zde nebezpečno (např. se množí případy vražd). Moldavsko je podle § 2 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška č. 328/2015 Sb.“), pokládáno s výjimkou Podněstří za bezpečnou zemi. Žalobce jako místo svého posledního bydliště označil město R. nacházející se na severovýchodě země, pochází tedy z bezpečné části Moldavska. Moldavsko je parlamentní demokracií, v níž probíhají svobodné volby vyznačující se svobodnou politickou soutěží; současná politická reprezentace je proevropská. V roce 2014 podepsalo Moldavsko asociační dohodu s Evropskou unií a získalo bezvízový styk se státy schengenského prostoru. Obecně zde nedochází k pronásledování, mučení, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání, rovněž zde neprobíhá žádný ozbrojený konflikt, v jehož důsledku by obyvatelům hrozilo svévolné násilí. Naopak Moldavsko ratifikovalo a dodržuje mezinárodní lidskoprávní úmluvy. Zprávy o zemi původu nicméně konstatují určité nedostatky v oblasti soudnictví, vězeňství a psychiatrické péče a rovněž možné pronásledování politických oponentů. Zásadní bezpečnostní problém představuje separatistický region Podněstří, kde již od roku 1991 existují paralelní státní struktury a které je silně závislé na Rusku. Zbylou část Moldavska však žalovaný pokládá za bezpečnou zemi původu, a to i po zahájení ruské invaze na Ukrajinu; nejeví se totiž, že by válka v sousední zemi měla na situaci v Moldavsku nějaký negativní vliv. Za daných okolností bylo úkolem žalobce, aby tvrdil a prokázal, že v jeho případě Moldavsko za bezpečnou zemi pokládat nelze. Tomu ovšem nedostal. Pokud jde o žalobcovu nechuť absolvovat vojenskou službu, jde o běžnou občanskou povinnost, již se ostatně lze v Moldavsku vyhnout absolvováním náhradní vojenské služby. Nic přitom nenasvědčuje tomu, že by se žalobce během vojenské služby musel přímo účastnit války na Ukrajině. Žalovaný tedy pokládá žalobcovu žádost za účelovou, o čemž svědčí i to, že ji podal až poté, co mu bylo po roce nelegálního pobytu v České republice uloženo správní vyhoštění. Ekonomické důvody tvrzené později v řízení důvodem pro udělení mezinárodní ochrany nejsou. Žalovaný uzavřel, že žalobcova žádost je zjevně nedůvodná, a proto ji zamítl podle § 16 odst. 2 zákona o azylu.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

3. Žalobce v žalobě zrekapituloval důvody, proč podal žádost o udělení mezinárodní ochrany, tedy incident s opilými útočníky, kteří jej zbili, protože jej pokládali za homosexuála, katastrofální ekonomická situace, nebezpečné poměry v zemi (zvyšující se počet vražd), nedemokratické poměry a turbulentní situace v Podněstří včetně několika explozí, přičemž lze očekávat její další vyostření. Ze všech těchto důvodů se žalobce obává o svůj život, pokud by se musel do Moldavska vrátit.
4. Žalobce tvrdí, že žalovaný nezjistil skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a neopatřil si dostatečné podklady. V důsledku toho dospěl k nesprávnému závěru, že je na místě postupovat podle § 16 odst. 2 zákona o azylu a žalobcovu žádost jako

nedůvodnou zamítnout. S tím žalobce nesouhlasí a má naopak za to, že žalovaný měl jeho žádost posoudit z hlediska všech zákonných důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný měl žalobci přiznat azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu, nebo alespoň doplňkovou ochranu podle § 14a téhož zákona. Žalobce se totiž kvůli výše uvedeným skutečnostem obává o život, pokud by se musel do Moldavska vrátit.

5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě vytykána pochybení odmítl. Obrázek o situaci v Moldavsku si učinil na základě k tomu způsobilých podkladů. Ostatně Moldavsko je podle vyhlášky č. 328/2015 Sb. bezpečnou zemí (s výjimkou Podněstří, odkud ovšem žalobce nepochází). Na tom podle informací, jež má žalovaný k dispozici, nic nezměnila ani válka na Ukrajině. Žalobce neprokázal, že by se v jeho případě o bezpečnou zemi nejednalo. Má-li obavy z kriminálního jednání soukromých osob, může využít ochrany tamních státních orgánů.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

6. Ze správního spisu soud zjistil následující podstatné skutečnosti.
7. Žalobce požádal o udělení mezinárodní ochrany dne 14. 4. 2022 v Příjímacím středisku Zastávka. Dne 3. 5. 2022 poskytl údaje ke své žádosti. Uvedl, že pochází z Moldavska z města R., je pravoslavný křesťan, je svobodný a bezdětný, bez politického přesvědčení a je zdravý. Moldavsko opustil dne 21. 4. 2021 a přes Ukrajinu a Polsko přijel bez víza do České republiky. Jako důvod své žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že jej napadli opilí lidé, kteří z jeho oděvu nabyli dojmu, že je homosexuál, a patrně kvůli tomu jej zbili. Žalobce z nich má nadále obavu, a proto před nimi prchnul. Téhož dne absolvoval žalobce pohovor, v němž nad rámec již řečeného sdělil, že k popsánému incidentu došlo v R. u obchodu L. Žalobce si koupil květiny a měl na sobě červené kalhoty. Zhlédli jej opilí návštěvníci blízkého baru, vyběhli ven a žalobce napadli. Asi 20 minut se hádali, zřejmě si mysleli, že je žalobce homosexuál, což si nedali vyvrátit ani argumentem, že má přítelkyni, a následně jej zbili. Druhý den po rvačce šel žalobce navštívit lékaře, aby dostal analgetika, a na policii, kde incident nahlásil. Když se policie věci začala zabývat, začali útočníci žalobci volat na mobilní telefon a vyhrožovat mu. I to ohlásil na policii, ale nic se nestalo. Proto si žalobce našel v České republice práci a odjel sem. Ze své vlasti má informace, že policie celou věc odložila pro nedostatek důkazů. Do Moldavska se vrátit nechce, a to ani do jiné části země, protože útočníci by si jej našli všude. Dále žalobce uvedl, že by po svém návratu musel absolvovat vojenskou službu, o což nemá zájem. Dosud k odvodu předvolán nebyl, ale je to jen otázkou času, protože v minulosti měl žloutenku, zatímco nyní už žádné zdravotní důvody nebrání tomu, aby byl odveden. V zemi je navíc napjatá situace kvůli krizi v Podněstří a válce na sousední Ukrajině; jestli bude mobilizace, povolají do armády každého. O udělení mezinárodní ochrany žalobce požádal proto, že byl vyhoštěn a dostal výjezdní příkaz. Svůj pobyt zde tedy potřebuje nějak zlegalizovat a přátelé mu poradili, že právě žádost o udělení mezinárodní ochrany představuje vhodný způsob.
8. Žalovaný si před vydáním napadeného rozhodnutí obstaral několik tematických zpráv o zemi původu, konkrétně:
  - vlastní rešerši ze dne 28. 7. 2021 nazvanou *Hodnocení Moldavska jako bezpečné země původu*,

- vlastní rešerši ze dne 31. 3. 2022 nazvanou *Dopad ruské agrese vůči Ukrajině na Moldavsko*,
  - vlastní rešerši ze dne 5. 5. 2022 nazvanou *Moldavsko – Bezpečnostní a politická situace v zemi*,
  - a článek ČTK ze dne 26. 4. 2022 s titulkem *Separatistické Podněstří hlásí další dva incidenty na svém území*.
9. Žalobce nevyužil svého práva seznámit se s podklady pro vydání rozhodnutí. Dne 18. 5. 2022 se k nim však vyjádřil. Ve svém vyjádření shodně jako v žalobě poukázal na katastrofální ekonomickou a bezpečnostní situaci v Moldavsku. Předvolání k převzetí rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany na den 30. 6. 2022 se dne 20. 6. 2022 nepodařilo žalobci doručit. Podle doručky bylo 10 dní uloženo na poště, ale žalobce si je ve stanovené lhůtě nevyzvedl. K převzetí napadeného rozhodnutí dne 30. 6. 2022 se nedostavil.

Posouzení žaloby soudem

10. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (rozhodnutí bylo žalobci doručeno dne 30. 6. 2022 v souladu s právní fikcí podle § 24a odst. 2 zákona o azylu, podáním žaloby dne 14. 7. 2022 tak byla zachována lhůta stanovená v § 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a má všechny zákonem požadované formální náležitosti. Soud tedy žalobu věcně projednal. Rozhodl o ní podle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť s tím účastníci vyjádřili souhlas – žalovaný výslovný, žalobce implicitní (§ 51 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Dokazování soud neprováděl.
11. Soud posoudil věc po skutkové a právní stránce úplně a *ex nunc* (tj. podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek procedurální směrnice přímý účinek. Jelikož žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 14. 4. 2022, dopadá na toto řízení, včetně řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí, procedurální směrnice, a § 75 odst. 1 s. ř. s. se tedy neužije.
12. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se bezpečnou zemí původu pro účely tohoto zákona rozumí stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště,
- 1) ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu,
  - 2) který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a,

3) který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a

4) který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.

Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.

Podle § 16 odst. 3 zákona o azylu, jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.

13. Zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí počítá s konceptem tzv. bezpečné země původu (§ 16 odst. 2). Definice tohoto pojmu je obsažena ve shora citovaném § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žadatele pocházející z bezpečných zemí původu nelze bez dalšího považovat za osoby vyžadující ochranu, neboť podstatou tohoto konceptu je, že se neposuzuje existence důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany, ale toliko to, zda daná země podmínky definice bezpečné země původu splňuje. Základem vnitrostátní úpravy je procedurální směrnice.

14. Dle odst. 40 věty druhé odůvodnění procedurální směrnice, pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak.

V souladu s odst. 46 odůvodnění procedurální směrnice mohou členské státy bezpečnost země

posuzovat případ od případu nebo označit země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. Dle čl. 37 odst. 3 procedurální směrnice se hodnocení, zda je země v souladu s tímto článkem bezpečnou zemí původu, zakládá na řadě zdrojů informací, přičemž toto ustanovení dále příkladmo vyjmenovává některé tyto zdroje. V souladu s Přílohou I procedurální směrnice pak mají členské státy při určení bezpečných zemí původu hodnotit: rozsah, v jakém je poskytována ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení prostřednictvím příslušných právních předpisů země a způsobu, jakým se uplatňují; dodržování práv a svobod stanovených v Úmluvě nebo Mezinárodním paktu o občanských a politických právech nebo Úmluvě OSN proti mučení; dodržování zásady nenavrácení podle Ženevské úmluvy; systém účinných opravných prostředků proti porušování těchto práv a svobod. V samotné procedurální směrnici se však upozorňuje na to, že hodnocení, z něhož označení země původu jako bezpečné vychází, může ze své podstaty vzít v úvahu pouze všeobecnou občanskou, právní a politickou situaci v dané zemi a to, zda jsou původci pronásledování, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v praxi postižitelní, jsou-li v této zemi shledáni odpovědnými

(odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice).

15. Česká republika využila možnosti neposuzovat bezpečnost země případ od případu, ale přijmout vnitrostátní seznam bezpečných zemí původu. Ten obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb. Podle § 2 bodu 15 této vyhlášky považuje Česká republika za bezpečnou zemi původu Moldavsko (s výjimkou Podněstří – azylový příběh žalobce nemá žádný vztah k území Podněstří ani orgánům, které toto území kontrolují). Moldavsko bylo do tohoto vnitrostátního seznamu bezpečných zemí původu zařazeno vyhláškou č. 68/2019 Sb. V odůvodnění k návrhu této vyhlášky ([https://apps.odok.cz/veklep; č. j. předkladatele MV-120060-4/OBP-2018](https://apps.odok.cz/veklep;č.j.předkladatele/MV-120060-4/OBP-2018)) se uvádí, že tento seznam byl rozšířen o další země (včetně Moldavska) po vyhodnocení, které bylo provedeno na základě informací Ministerstva zahraničních věcí a informací z veřejně dostupných zdrojů, přičemž byla zjištěna a zhodnocena situace z hlediska uplatňování práva v rámci demokratického systému a obecné politické situace v jednotlivých zemích. Na základě toho pak předkladatel (žalovaný) v odůvodnění návrhu vyhlášky konstatoval, že v těchto zemích obecně a soustavně nedochází k pronásledování podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), nebo k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Konkrétně Moldavsko bylo podle citovaného odůvodnění do vnitrostátního seznamu bezpečných zemí původu zařazeno na základě zdrojů několika institucí a organizací, jako jsou Amnesty International, Evropská migrační síť (EMN), Freedom House, Ministerstvo zahraničních věcí USA, OSN a UNHCR. Dále odůvodnění návrhu vyhlášky mimo jiné obsahuje výčet základních smluv o lidských právech, jichž je Moldavsko smluvní stranou, stručný popis procesu přibližování k EU, základní charakteristiku země z hlediska lidských práv (včetně azylového systému a konstatování o nemožnosti uložení trestu smrti). K tomu lze doplnit, že Moldavsko považují za bezpečnou zemi původu i některé další členské státy Evropské unie, jako Kypr, Dánsko, Francie, a dále Island a Švýcarská konfederace („Safe country of origin“ concept in EU+ countries, Situational update, 9. 6. 2021, EASO, dostupný <https://euaa.europa.eu>).
16. Seznam bezpečných zemí původu nejméně jednou v kalendářním roce přezkoumá ministerstvo vnitra (§ 86 odst. 4 zákona o azylu). Procedurální směrnice vyžaduje pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených za bezpečné země (čl. 37 odst. 2).
17. Žalovaný je oprávněn zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, přichází-li žadatel ze státu, který je považován za bezpečnou zemi původu, pokud žadatel neprokáže, že v jeho individuálním případě zemi nelze považovat za

bezpečnou. Pokud členský stát označí některou zemi za bezpečnou zemi původu, uplatní se vyvratitelná domněnka, že tato je pro daného žadatele o udělení mezinárodní ochrany bezpečná (srov. odst. 40 odůvodnění procedurální směrnice). Je pak na žadateli (žalobci), aby prokázal, že v jeho případě zemi původu za bezpečnou považovat nelze, tedy že

právě v jeho konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat danou zemi za bezpečnou (srov. odst. 40 odůvodnění procedurální směrnice). Pro takové prokázání musí předložit závažné důvody (srov. čl. 36 odst. 1 procedurální směrnice), kterými zpochybní pro svůj konkrétní případ existenci jednotlivých charakteristik bezpečné země původu podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Jen tak může dojít k vyvrácení uvedené domněnky, v důsledku čehož označení jeho země původu jako bezpečné již není směřodonné (srov. odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice).

18. Charakteristickým znakem řízení o udělení mezinárodní ochrany v případě bezpečných zemí původu je zvýšení důkazního břemene a břemene tvrzení ve vztahu k žadatelům. Tím se situace, kdy je aplikován koncept bezpečné země původu, liší od obecných pravidel řízení o udělení mezinárodní ochrany. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Je pak povinností žadatele nejen tvrdit azylově relevantní skutečnosti, ale zejména tato tvrzení prokázat (shodně rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70).
19. Žaloba je místy nepřiléhavá posuzovanému případu, neboť zmiňuje, že žalovaný již rozhodoval o jedné žalobcově žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a argumentace směřuje k posouzení žádosti jako přípustné (v projednávaném případě jde přitom o rozhodnutí o první žádosti, tedy nebyla vůbec posuzována její přípustnost). Přesto z žaloby zřetelně vyplývá, že žalobce nesouhlasí s tím, že žalovaný zamítl jeho žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona o azylu; má za to, že mu měl žalovaný udělit azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu nebo alespoň doplňkovou ochranu podle § 14a téhož zákona. Žalobce tvrdí, že žalovaný nezjistil skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a neopatřil si dostatečné podklady o zemi původu žalobce. V této souvislosti zmiňuje, že Moldavsko není demokratickou zemí i s ohledem na poslední politický vývoj, kdy je tato země bezprostředně ohrožená v důsledku přímé vojenské invaze Ruské federace na Ukrajinu.
20. K otázce správného a úplného zjištění skutkového stavu soud uvádí, že v případě použití institutu bezpečné země původu žalovaný nemá povinnost shromažďovat informace o zemi původu v takovém rozsahu, jako je tomu u plného meritorního přezkumu žádosti. Jak totiž vyplývá z § 16 odst. 3 zákona o azylu, v těchto případech se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany uvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl čelit pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a téhož zákona. Stačí, aby žalovaný shromáždil podklady svědčící o tom, že daná země splňuje podmínky svého zařazení, resp. ponechání na seznamu bezpečných zemí původu.
21. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 10. 2022, č. j. 10 Azs 161/2022 – 56, uvedl: „ V případě žadatelů o mezinárodní ochranu proto nepodléhá soudnímu přezkumu jen otázka, zda žadatel prokázal, že určitou zemi nelze v jeho případě považovat za bezpečnou. Správní soudy musí mít též možnost zkoumat samotné předpoklady vymezení určité země jako bezpečné (a žadatelé pochopitelně musí mít možnost zpochybnit před soudem i toto vymezení, což nyní stěžovatel činí). To rovněž znamená, že soud musí mít možnost zhodnotit např. kvalitu zprávy o bezpečnosti té či oné země, která prakticky nahrazuje povinnost ministerstva shromáždit ke každé žádosti aktuální informace o zemi původu, které mají relevanci s ohledem na azylový příběh konkrétního žadatele. Opačný přístup by vyloučil efektivní kontrolu zařazování na seznam bezpečných zemí původu (...).“

22. Při posouzení otázky, zda lze Moldavsko považovat za bezpečnou zemi původu, vyšel žalovaný především z vlastní zprávy zpracované dne 28. 7. 2021. Ačkoliv tato zpráva nebyla ke dni vydání napadeného rozhodnutí ani rok stará, nelze ji považovat za aktuální. Zpráva totiž neodráží změny,

k nimž došlo v zemi původu žalobce od února 2022. Žalovaný byl povinen zohlednit, že v Moldavsku byl v únoru 2022 vyhlášen výjimečný stav, jehož platnost byla následně prodlužována a který trvá do současnosti (prozatím posledním rozhodnutím parlamentu byl prodloužen do 5. 12. 2022). V rámci tohoto výjimečného stavu jsou přijímána opatření týkající se rozsáhlých oblastí fungování státu i života obyvatel, což vedlo Moldavsko k tomu, že podle čl. 15 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod oznámilo Radě Evropy odstoupení od závazků plynoucích z této úmluvy (viz <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=declarations-by-treaty&numSte=005&codeNature=1&codePays=MOL>). Ve shora uvedené zprávě pochopitelně nejsou vzhledem k datu jejího vyhotovení zohledněna tato nová legislativní a administrativní opatření.

23. Žalovaný dále shromáždil 3 zprávy o zemi původu, které byly vyhotoveny již po vyhlášení výjimečného stavu v zemi původu žalobce.
24. Zpráva žalovaného ze dne 5. 5. 2022 je kompilátem zpráv o zemi původu, které pojednávají o období roku 2021 či o obdobích ještě dřívějších, přičemž z roku 2022 pochází pouze 3 zprávy ČTK s názvy „Šéf Evropské rady přislíbil Moldavsku zvýšení vojenské podpory ze strany EU“, „Separatistické Podněstří hlásí další dva incidenty na svém území“ a „Ruské tajné služby se snaží o destabilizaci Podněstří, řekl Zelenskyj“. Události, k nimž došlo v roce 2022, tak zachycují pouze novinářské články, podle jejichž názvu se nelze domnívat, že by se věnovaly vnitrostátním opatřením provedeným v souvislosti s výjimečným stavem. Zpráva z nich ostatně dovozuje pouze to, že koncem dubna 2022 došlo na území Podněstří k několika bezpečnostním incidentům a že na mezinárodní scéně panují obavy z vtažení proruského Podněstří do války na Ukrajině.
25. Zpráva žalovaného ze dne 31. 3. 2022 se týká podle jejího názvu dopadů ruské agrese vůči Ukrajině na Moldavsko, zmiňuje vyhlášení výjimečného stavu moldavským parlamentem dne 24. 2. 2022, ovšem dále nijak nepopisuje konkrétní opatření přijatá v souvislosti s výjimečným stavem ani jejich aplikaci v praxi. Zmiňuje, že na území Moldavska přišly statisíce uprchlíků z Ukrajiny, z nichž část zde zůstala.
26. Zpráva ČTK ze dne 26. 4. 2022 popisuje pouze „teroristické“ události, k nimž došlo v dubnu 2022 v Podněstří.
27. Žádná ze zpráv, z nichž žalovaný vycházel, nehodnotí situaci v zemi původu žalobce v období po vyhlášení výjimečného stavu dne 24. 2. 2022 z toho hlediska, zda aktuální legislativa týkající se ochrany základních práv a svobod a také její uplatňování v praxi umožňuje nadále považovat Moldavsko za bezpečnou zemi původu. Soud je dalek toho, aby pouze z důvodu odstoupení Moldavska od závazků plynoucích z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod činil závěr, že Moldavsko již nelze považovat za bezpečnou zemi původu (v této souvislosti lze poukázat na úvahy obsažené v bodě 20 usnesení ze dne 15. 8. 2022, č. j. 53 Az 5/2022 – 15). Je nicméně přesvědčen, že přijetí opatření v souvislosti s výjimečným stavem, v důsledku nichž mělo Moldavsko za potřebné odstoupit od svých závazků dle čl. 15 Úmluvy o ochraně lidských práv

a základních svobod, vyžadovalo, aby žalovaný znovu s ohledem na tuto nenadálou změnu prověřil, zda Moldavsko splňuje podmínky bezpečné země původu.

28. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v již zmíněném rozsudku č. j. 10 Azs 161/2022 – 56, „*povinnosti ministerstva nekončí tím, že jednou za rok podle § 86 odst. 4 zákona o azylu aktualizuje zprávu o bezpečnosti té či oné země. Pravidelný přezkum podle čl. 37 odst. 2 směrnice v sobě nese i povinnost soustavně sledovat situaci v zemích označených za bezpečné a v případě náhlých či významných změn zvážit přehodnocení bezpečnosti (...)*.“
29. Dále je třeba žalovanému vytknout též to, že zprávy o zemi původu, na jejichž podkladě ověřil, že Moldavsko je bezpečnou zemí původu, se dostatečným způsobem nevypořádávají s jedním z aspektů, které musí být podle Přílohy I procedurální směrnice vzaty do úvahy, a sice zhodnocení systému účinných opravných prostředků proti porušování práv a svobod [toto kritérium sice není obsaženo v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, je třeba jej však aplikovat na základě přímého účinku procedurální směrnice – k tomu podrobně viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020 – 52]. Vzhledem k výpovědi žalobce bylo určující zjistit, zda státní orgány země původu jsou schopny poskytnout obyvatelům ochranu před kriminálním jednáním soukromých osob, tedy zejména zda obecně dochází k účinnému vyšetřování trestných činů. To je otázka, která spadá pod kritérium systému účinných opravných prostředků proti porušování práv a svobod. Tohoto kritéria se ze shromážděných zpráv o zemi původu týká pouze zpráva žalovaného ze dne 28. 7. 2021. Tato zpráva se však vůbec nezabývá tím, zda obyvatelé obecně mají přístup k účinné policejní ochraně. Shromážděné zprávy tak neskytají ani z hlediska věcného dostatečný podklad pro závěr, že v Moldavsku i v praxi existuje systém účinných opravných prostředků proti porušování práv a svobod.
30. Lze tedy shrnout, že žalovaný nedostal své povinnosti řádně zjistit skutkový stav pro účely zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, a to ze dvou důvodů:
- žalovaný neprovedl aktuální posouzení situace v zemi původu, ačkoliv mu mělo být známo, že od posledního přezkumu dle § 86 odst. 4 zákona o azylu, k němuž došlo na podkladě zprávy z července 2021, se podstatně změnily poměry v zemi původu, kvůli čemuž Moldavsko odstoupilo od svých závazků dle Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod;
  - žalovaný se přinejmenším při provádění posledního přezkumu dle § 86 odst. 4 zákona o azylu na podkladě zprávy z července 2021 nezabýval dostupností účinného vyšetřování trestných činů a ochrany poskytované jejich obětem.
31. Žalobcová námitka, že žalovaný zamítl jeho žádost jako zjevně nedůvodnou, aniž úplně zjistil skutkový stav, je důvodná.
32. Soud opakuje, že nijak nepředjímá, zda v době rozhodování žalovaného bylo možné nahlížet na žalobcovu zemi původu jako na bezpečnou, a tedy aplikovat § 16 odst. 2 zákona o azylu. Žalovanému nicméně vytýká, že postupoval podle zmíněného ustanovení, aniž ověřil, zda jsou podmínky pro tento postup splněny, přičemž nebylo možné vycházet z posledního přezkoumání seznamu bezpečných zemí původu provedeného v roce 2021. Není úkolem soudu, aby nahrazoval činnost žalovaného a

odstraňoval nedostatky jeho skutkových zjištění. Za této situace se soud nemohl ani zabývat zbývajícími žalobními body.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

33. Soud zrušil žalobou napadené rozhodnutí žalovaného podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutková zjištění učiněná žalovaným jsou nedostatečná a vyžadují zásadní doplnění. Současně soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, v němž je žalovaný vázán právním názorem soudu (§ 78 odst. 4 a 5 s. ř. s.).
34. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl v řízení úspěšný, a má proto právo na náhradu nákladů řízení vůči neúspěšnému žalovanému. Náklady řízení žalobce spočívají v nákladech na zastoupení advokátem, které se stanoví s ohledem na § 35 odst. 2 s. ř. s. podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Zástupci náleží odměna za dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu (převzetí zastoupení a sepsí žaloby) ve výši 3 100 Kč za úkon [§ 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů za dva úkony po 300 Kč (§ 13 odst. 1 a 4 advokátního tarifu). Náklady na zastoupení advokátem tak činí celkem 6 800 Kč. Jelikož je zástupce žalobce plátcem daně z přidané hodnoty, náleží mezi náklady žalobce i náhrada této daně, kterou je jeho zástupce povinen odvést z odměny a náhrady hotových výdajů, ve výši 21 % z 6 800 Kč, tj. 1 428 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení v celkové výši 8 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám jeho zástupce (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, užitý na základě § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 14. listopadu 2022

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce